

Noored ei tea, millise erialaga võib tulevikus läbi lüüa

Viimase kuu-poolteise jooksul on ajakirjanduses ilmunud huvitavaid andmeid hariduse hetkeseisu ja selle trendide kohta.

Juuni lõpupoole, kui valmisid kõrgkoolidesse sisseastujate nimekirjad, teatati suure rõõmuga, et Tallinna Pedagoogikaülikooli on ennenägemata suur konkurss. Niisama õnnelik oli Tartu Ülikool andes teada, et tahtjaid on jälle rohkem kui eelmisel aastal. Hoolikas lugeda küll tuvastas teate lõpus lühikese, kuid väga kurva sõnumi, et kõige ebapopulaarsemaks erialaks osutus jälle füüsika. Ka Tallinna Tehnikaülikool rõõmustas konkursi suurenemise üle, seda küll peamiselt ülisuure tungi tõttu haldusjuhtimise erialale. Ka selle teadaande üksikasjalikumal redaktsioonis on märgitud, et vaesemasse ossa jäid kahjuks mäetehnika ja informaatika. Küllap oli arvude pidu ka meie mitmekümnes erakõrgkoolis, millest küll ainult mõni üksik annab vaevu-vaevu ülikooli mõõdu välja.

Samal ajal ilmus teade, et tööbörsidele on ilmunud märkimisväärne hulk inimesi erakõrgkoolide diplomitega. 29. juuli Eesti Päevaleht teatas, et valitsus kavatses asutada infotehnoloogia kolledži, sest haridusminister Tõnis Lukas sõnul vajab Eesti aastas 500 infotehnoloogia spetsialisti juurde, praegu saame 100. Samal päeval tuli Ida-Virumaalt

Boris Tamm
Teaduste Akadeemia
asepresident

teade, et ligi 300 abituuriumi lõpetanud on registreerinud end töötutena.

Kaitseväge Ühendatud Õppeasutustes, mis alles möödunud aastal asutati ja püüab jõudu koguda meie ohvitserkonna ettevalmistamiseks, laekus kenasti avaldusi võrreldes komplekteeritavate kohtadega. Kui aga sisseastumiseksamid läbi said, selgus kahjuks, et komplekteerida polegi nii lihtne. Nimelt oli paljusid alt vedanud matemaatika.

Noorte nägemus hariduse, eelkõige teadmiste rollist nende tulevases karjääris, pole adekvaatne sellega, mida elu tegelikult nõuab. Elu on karmim, kui osavalt ennast peale määrinud tabloid-ajakirjandus seda propageerib. Hea, et kõrgkooli pürgijate arv on suur, see näitab, et noored tahavad haridust saada. Teisalt näitavad eeltoodud faktid, et pürgimus on pinnapealne, et pole vaevutud analüüsima, milliste teadmiste, eriala või ametiga võib tulevikus paremini läbi lüüa, raha teenida, ennast loominguliselt teostada.

Esimene väga lihtne järeldus eeltoo-

dud faktidest on ju see, et kõige rohkem kardetakse loodusteadusi. Arvatakse, et küllap ma osavalt rääkima ikka õpin ja siis juba suhtekorraldajana parasjagu klientidelt raha välja pumpan. Teised jälle tahavad valitseda ja juhtida, seepärast tuleb katsuda minna vähemalt haldusjuhtimisse, oleks ometi eriala riigijuhtimine, läheks kohe sinna.

Tarkusi, mida Arno, Teele ja Toots õppisid õpetaja Laurilt – rehendamist, gloobuse ja looduse omadusi – ei teata ega tunta. Kellel seda matemaatikat va-ja läheb? Arvutavad ju arvutid. Miks vesi voolab ülevalt alla, aga mitte alt üles? Mis see minu asi on, voolaku kuidas tahes. Niisugune on kahjuks paljude noorte mõtelaad.

Vesteldes noortega, kel on küpsustunnistused, kuid saanud nüüd täppisteaduste eksamitel nullilähedasi hindeid, selgub, et paljudes koolides kirjutatakse matemaatika, füüsika ja veel mõned teisedki kontrolltööd massiliselt ja avalikult maha. Kui õpetajal oleks paar keha õpilast teiste heade seas, julgeks ta seda tunnistada ja saaks neid järele aidata. Kui tal on aga 1–2 korralikult õppivat õpilast ja kõik teised sõida-

vad nende õlul, ei julge õpetaja seda tunnistada, muidu ta kaotaks koha.

Kahjuks on see nii paljudes koolides, muidu me poleks tänavuse tulemuseni jõudnud. Selle muutmiseks peaksid muidugi radikaalselt tegutsema haridusorganid, kuid arvan, et kogu vähegi teadlikum ühiskonna osa peaks oma ülesandeks võtma selgitada kasvavale põlvkonnale, et 21. sajand, liitumine Euroopa Liiduga, siirdumine infoühiskonda, nõuab kindlaid ja kvaliteetseid teadmisi eelkõige nendel aladel, mis viivad edasi tehnoloogiat, computeriseeritud tootmis- ja teenindussüsteeme, arenda-

vad globaalset kommunikatsiooni ja kaubandust, mõjutavad sotsiaalseid protsesse.

Meil ei oleks sellist tööpuudust praegu ega lähitulevikus, kui üldhariduskooli lõpuklassi noortel tekiks üsna loomulik võime ja tahe olla valmis mitmetunniliseks vaimseks keskendumiseks.

Kui see nii oleks, ei kardetaks täppisteadusi ja noored läheksid omandama neid teadmisi, mille kasutamise eest hiljem töö on ühiskond nõus maksma. Kahjuks ei oska meie kool seda võimet praegu noortesse piisavalt kasvatada ja see on tema suurim puudus.

Arvatakse, et küllap ma osavalt rääkima ikka õpin ja siis juba suhtekorraldajana parasjagu klientidelt raha välja pumpan.